

‘Van het nieuwe Vlaamse participatieorgaan had niemand ooit gehoord’

‘Met het Minderhedenforum valt de laatste dominosteen’

MEERDERE AUTEURS · 11 NOVEMBER 2020

De Vlaamse regering wil de subsidie voor een participatie-organisatie niet langer toekennen aan het Minderhedenforum, maar aan het gloednieuwe Join.Vlaanderen. Dat is de uitkomst van de open oproep die Vlaams minister voor Samenleven Bart Somers (Open Vld) uitschreef. Er komt kritiek uit **politieke hoek en **ook andere middenveldorganisaties** reageren met onbegrip. Academici Pascal Debruyne, Dirk Jacobs, Ilke Adam en Mieke Schrooten: ‘Het Minderhedenforum is de laatste dominosteen die valt in een lange geschiedenis van beheersing, controle en disciplineren van het etnisch-culturele middenveld.’**

‘Onbegrijpelijk. 20j expertise. Een constructieve, maar kritische stem. Talrijke partnerschappen en netwerken, zowel bij organisaties, bij burgers, experts en academici. Onbegrijpelijk.’ **De reactie van Landry Mawungu, directeur van het Minderhedenforum, op Twitter** spreekt boekdelen.

Het kabinet van Vlaams minister voor Samenleven Bart Somers (Open Vld) briefte hem tien minuten voor de persconferentie over de keuze van het participatieorgaan in het decreet inburgering en integratie. Het Minderhedenforum zou het niet zou halen. Join.Vlaanderen vzw werd een kwartier later gelanceerd in de pers. Wie? Wat? Hoe? De vragen stapelden zich op. Niet onterecht, want van het nieuwe Vlaamse participatieorgaan had niemand ooit gehoord.

De organisatie heeft nog geen website, enkel een verklaring over een reeks partnerschappen. Al snel blijkt het echter te gaan om vage gesprekken.

Wie de statuten van Join.vlaanderen bekijkt, ziet aan het adres van de maatschappelijke zetel dat de vzw zich bevindt waar de vzw Integratiepact van **Wouter Van Bellingen** ook te vinden is. Zo wordt meteen duidelijk wie er achter de schermen het veldwerk doet: iemand die de taal van de subsidieverstrekking spreekt. Die continuïteit is er dan weer wel. Zo blonk het Integratiepact naar onze mening eerder al uit in vage transitietaal en experimenten, waarbij het doel nooit zichtbaar wordt. Niet voor niks reageerden een reeks ngo's en middenveldorganisaties eerder al dat het ging om 'luchtkastelen bouwen'.

Ter herinnering: het Integratiepact is ontstaan onder toenmalig minister Liesbet Homans (N-VA) die de vzw meer dan een miljoen euro gaf om een coalitie of netwerk uit te bouwen om diversiteit op de kaart te zetten en racismebestrijding te concretiseren. Er volgde weinig. Niet echt vreemd, want racismebestrijding is een kwestie van beperkte opties en strategieën.

Je kan rekenen op een overheid die inzet op structurele maatregelen zoals praktijktesten, *affirmative action* of het dekoloniseren van het onderwijs. Je kan rekenen op een organisatie als UNIA, het Interfederaal Gelijkekansencentrum, om racisme aan te pakken. En je kan de sociale strijd van diegenen die het racisme ondergaan samen met een brede coalitie van sociale partners ondersteunen. Het echte politieke en praktijkwerk rond antidiscriminatie en racismebestrijding bleef achterwege. Al gauw haakten verschillende middenveldactoren en andere semi-overheidsactoren en netwerken af.

Na het debacle van het Integratiepact, duikt nu Join.Vlaanderen op. Geregistreerd in het Staatsblad op de valreep voor de subsidieaanvraag en zelfs onverholven enkel opgericht om subsidies te kunnen incasseren. ‘Wanneer de erkenning van JOIN.VLAANDEREN als participatieorganisatie door de Vlaamse Overheid verval, is ze van rechtswege ontbonden’, staat er ondubbelzinnig te lezen. De organisatie heeft nog geen website, enkel een verklaring over een reeks partnerschappen. Al snel blijkt het echter te gaan om vage gesprekken, waar niet altijd concrete intentieverklaringen aan vasthangen. Meerdere organisaties trokken hun

staart intussen in of zetten de puntjes op de i.

Hoe dan ook sluit deze nieuwe vzw nieuwe en waardevolle stemmen in: zoals mensen die bezig zijn met nieuwe media als influencers en sociale ondernemers. Het Minderhedenforum letterlijk gaan vervangen door deze nieuwe stemmen, is vooral de keuze maken voor sensibilisering en netwerking, in plaats van klassieke belangenvertegenwoordiging.

De vraag is of dit hele netwerk meer dan virtueel scoort. Haalt men de echte cijfers en praktische bagage van traditionele organisaties en federaties onder het Minderhedenforum? Somers noemt het de taal van de toekomst spreken. Maar zoals we allemaal weten: we zijn dwergen op de schouders van reuzen. Wie het verleden overboord gooit, gaat doelloos de toekomst in.

Dominosteen

Dat lijkt een jammerlijk patroon te worden. Al wat in Vlaanderen qua expertise rond asiel, migratie en integratie werd opgebouwd vanuit de civiele maatschappij dient gefnuikt te worden. Wat ooit startte in de jaren zeventig en tachtig als experimentele praktijk van integratiepioniers, en stilaan uitgroeide tot een rijke en emanciperende aanpak, is verworden tot een beleid van controle en disciplineren ten aanzien van nieuwkomers.

Dat nam opeenvolgende ideologische vormen aan, waaronder het eerder assimilationistische beleid onder twee legislaturen N-VA bestuur vanaf 2013. Maar dit beleid werd voorafgegaan door

liberale ideologieën waar de focus lag op individuele competenties verwerven tegen ‘het groepsdenken’ in; het groepsdenken dat alleen wordt verweten aan mensen van kleur, niet aan witte meerderheidsorganisaties, want die hebben geen kleur. Bart Somers kon evengoed Marino Keulen 2.0 zijn wat ons betreft. Het zijn die twee ideologieën die zich verstrengelen in het inburgerings- en integratiebeleid van de Vlaamse regering.

Het staat haaks op wat een gemeenschap die superdiversiteit radicaal insluit nodig heeft. Dat zou namelijk een vertrek betekenen vanuit gelijke rechten en gelijkwaardigheid in verschil. Die vertrekpunten zijn nu afwezig. Er wordt beleid gemaakt op maat van het electoraat dat moet worden teruggewonnen van Vlaams Belang. Met het inburgeringsbeleid en meer uitgebreid asiel- en migratiebeleid moeten politici in Vlaanderen en België laten zien hoe strak en streng ze zijn voor *hun* minderheden en nieuwkomers.

Meestal eindigt dat in het afschaffen van die instellingen die ons zouden vooruithelpen richting een integratiebeleid en -praktijk waarbij de gemeenschap collectief wint. Wie denkt er nu echt dat integratie beter werkt door instrumenten, hefboomen en handvaten uit de weg te ruimen? Wat is er gewonnen met het kapotbesparen van het Belgisch Comité voor Hulp aan Vluchtelingen (BCHV) dat de rechten van nieuwkomers verdedigde? Wat is er gewonnen met de Integratiesector (die weliswaar niet zonder fouten was) te laten opslokken in een EVA (behalve Gent en Antwerpen dat eigen integratiecentra kent)

onder overheidscuratele, waardoor het haar autonomie verloor en de focus verschoof van integratiepraktijk naar inburgeringspakketten?

Het succes van deze keuzes wordt vooral ideologisch verkocht op sociale media, maar de effectiviteit van het inburgeringsbeleid is verre van wetenschappelijk aangetoond. De doorstroomcijfers naar de arbeidsmarkt of onderwijs blijven drier. Werd ook de juridische hulplijn gekortwiek? Waarom verlaat Vlaanderen Interfederaal Gelijkekansencentrum UNIA, wetend dat een eigen mensenrechteninstituut veel meer geld kost, veel complexer is binnen het federale België en weer jaren zal moeten werken alvorens het antidiscriminatiebeleid en de praktijk te beïnvloeden?

Of is dat misschien net niet de bedoeling, een echt antidiscriminatie en ook antiracismebeleid opzetten? Dat moet al blijken uit het feit dat het zo moeilijk is om het woord 'structureel racisme' nog maar gewoon te vermelden in een al twintig jaar beloofd maar nog niet gerealiseerd Nationaal Actieplan tegen Racisme. En laat ons het etnisch-culturele en andere basiswerk niet vergeten dat historisch altijd al ondergefinancierd bleef. Het vormt nochtans de basis van een integratiebeleid, of laat ons het een aankomstbeleid noemen, gericht op de sociale mobiliteit van nieuwkomers.

Sociale en etnische mix als nepargument

Het Minderhedenforum wordt nu aan de kant gezet, met de zelforganisaties. Waarom? Omdat

het Vlaamse regeerakkoord zagezegd geen subsidies wil verstrekken aan organisaties die niet gemengd zijn. In de woorden van Somers: 'Ik geloof dat elke vereniging een meerwaarde kan hebben, maar dat wij vooral onze energie en middelen als overheid moeten inzetten op plekken en initiatieven die mensen met verschillende achtergronden samenbrengen. Meer met en minder naast elkaar leven.' En wat met het hele witte middenveld, dat vaak veel minder divers is dan om het even welke vergadering van een lidorganisatie van het Minderhedenforum?

Dit is sprekend voor het gevoerde beleid dat enkel etnisch-culturele organisaties gemengd moeten zijn om overheidssteun te krijgen. Join.Vlaanderen wordt voorgesteld als een open netwerk van ontmoeting en een sociale mix, waar het Minderhedenforum de antipode van zou zijn. De wetenschap en de praktijk tonen ons dat dit onjuist is. Het Minderhedenforum deed aan *bonding* (verbinding), maar ook *bridging* (bruggen bouwen). Men bouwde al langer bruggen tussen gemeenschappen, en het nieuwe beleidsplan zette daar zelfs verder op in.

Het Minderhedenforum is de laatste dominosteen die valt in een lange geschiedenis

'Geslotenheid' en 'segregatie' blijken nooit een issue bij het gangbare Vlaamse verenigingsleven. Welke andere vereniging die Vlaamse subsidies krijgt, wordt hier vooraf principieel op afgerekend? Het Vlaamse beleid is gestut op twee maten en twee gewichten. Er is een regelgeving en politieke praktijk voor de blanke Vlamingen die tot de

van beheersing, controle en disciplineren

middenklasse behoren en hun verenigingsleven, en een ander beoordelingskader voor alle minderheden die ongelijk behandeld worden. Ideologie en machtslogica primeren als het gaat over migratie en integratie.

Het Minderhedenforum is de laatste dominosteen die valt in een lange geschiedenis van beheersing, controle en disciplineren van het etnisch-culturele middenveld en de integratiepraktijk. Het is echter voor velen nog altijd niet duidelijk welke puzzel opeenvolgende Vlaamse regeringen leggen, met alle puzzelstukjes die herschikt werden.

Het is volgens ons alvast geen toekomstverhaal, zoals Bart Somers stelt. Het is een verhaal van ideologische oogkleppen, electorale belangen en tweederangsburgers die ingezet worden om een ‘zittende Vlaamse bevolking’ de boodschap te geven dat ze niet bang moeten zijn. De veranderingen in hun buurten worden gecounterd met een inpassings en-aanpassingsverhaal. Alle kwesties van structurele ongelijkheid zijn netjes weggehaald, zodat de collectieve verantwoordelijkheid en het tweerichtingsverkeer verdwijnen uit het integratieverhaal.

Net deze week praatten *president-elect* Joe Biden en toekomstig vice-presidente Kamala Harris van de Verenigde Staten in hun overwinningsspeech net wél expliciet over de nood te strijden tegen systemische discriminatie. Laat in het land van de *influencers* nu net ook *community building* een centraal element zijn in de emancipatorische strijd. Nieuwe ‘sociale ondernemers’ kennen best hun

Pappenheimers als ze meer willen zijn dan radartjes in een PR-machine.

Pascal Debruyne (Odisee Hogeschool), Dirk Jacobs (Université Libre de Bruxelles), Ilke Adam (Vrije Universiteit Brussel), Mieke Schrooten (Odisee Hogeschool en Universiteit Antwerpen).

Zonder jouw steun bestaat MO* niet.

Wil je dat MO* dit soort verhalen blijft brengen?

Steun ons en word proMO* voor maar €4/maand of doe een vrije gift. **2887**

proMO*'s steunen ons vandaag al.

Word proMO*

of

Doe een gift

